

Samverkan ger lyft åt äldre vården

Text och foto: Gudrun Hjorth

Den akademiska kompetensen inom kommunernas äldre vård är traditionellt låg. Men Uppsala är ett lysande undantag. Här satsar man hårt på att bygga upp en vetenskaplig bas genom att knyta sig närmare universitetet.

Så sent som 2008 fick Uppsala universitet indragen examinationsrätt för specialist-sjuksköterskor. Högskoleverket ansåg bland annat att kvaliteten i den verksamhetsförlagda delen var för låg.

På kommunens äldre kontor hade forsknings- och utvecklingssamordnaren Ingrid Berglin-Eriksson redan förutsett kritiken och ansökt hos politikerna om 10 miljoner kronor för att höja den akademiska kompetensen hos handledande sjuksköterskor. Anslaget beviljades och det blev starten på en snabb utveckling.

Universitetet och kommunen formulerade tillsammans tydliga kvalitetskriterier för den del av utbildningarna som sker ute i verksamheten och en ny organisation kring samarbetet byggdes upp. Idag är kommunens representanter aktiva parter i programkommittéerna för sjuksköterske- och sjukgymnastutbildningarna, tillsammans med ansvariga från universitetet och landstingets representanter.

Unika tjänster

Fyra nya gemensamma tjänster inrätta-

des. Två kliniska lektorer och två kliniska adjunkter delas idag mellan universitetet och kommunen. Ett unikt upplägg, som ger kommunens vård och omsorg helt nya kanaler in till universitetet. Redan pågår tre olika doktorandprojekt ledda av lektorerna.

– Detta har tidigare bara varit landstingsvärlden förunnat, men så är det inte längre, konstaterar en glad Karina Bodin, uppdragsstrateg vid äldrekontoret och den som varit huvudansvarig för avtalen med universitetet.

Förutom doktorandprojekten ansvarar lektorerna bland annat för att nya forskningsrön förs ut, och är tillsammans med adjunkterna ansvariga för alla examinationer och för att studenterna ute på de 42 särskilda boendena får utbildning enligt kursplanerna.

Även från universitets sida är man glad över samarbetet.

– För oss är det oerhört viktigt. Med kommunens representanter i programkommittéerna säkerställer vi att utbildningarna speglar verkligheten, säger Britt-Marie Jacobsson, utbildningsledare vid kansliet för medicin och farmaci.

Hennes kolleger var först skeptiska till avtal med kommunen. Avtal med landstinget har däremot alltid varit en självklarhet.

– Man ansåg att kompetensen på kom-

Karina Bodin och Ingrid Berglin-Eriksson, uppdragsstrateg respektive forsknings- och utvecklingsansvarig vid äldrekontoret, har tillsammans med Britt-Marie Jacobsson, utbildningsledare vid universitetet, banat väg för en nydanande samverkan mellan kommunens äldreomsorg och Uppsala universitet.

munens handledare var för låg. Men när jag visade siffror på hur många studenter vi hade ute i kommunen förstod alla att avtal var viktigt.

Tack vare avtalet får nu också kommunen ersättning från universitetet för de studenter man tar emot, något som bara landstinget fick tidigare.

Betald utbildning

Ett villkor för fortsatta avtal var höjd handledarkompetens. Och just nu är utbildningsnivån bland kommunens sjuksköterskor på väg att höjas markant.

– År 2008 hade vi inte ens en magister ute i verksamheterna. Det var inte konstigt att vi fick kritik, säger Ingrid Berglin-Eriksson.

Men från 2009 har sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster kunnat läsa c- eller d-nivå på halvfart på betald arbetstid. Tio parallella platser finns för varje nivå och dessutom tio platser för

dem som saknar handledarutbildning på 7,5 poäng.

Platserna fördelas jämnt bland anställda i kommunen och hos privata vårdgivare, vilket är ungefär hälften. Totalt finns runt 400 sjuksköterskor, inklusive vikarier, i kommunen och tanken är att satsningen ska fortsätta.

– Ytterst är vårt syfte att få en evidensbaserad hälso- och sjukvård, berättar Ingrid Berglin-Eriksson.

Hon arbetade länge i motvind när det gällde kompetensfrågan i kommunen, som hon anser är den viktigaste framtidsstrategiska frågan.

– Från början fanns ingen vetenskaplig kompetens alls och ingen förståelse för sådant. Men nu har vi kommit längre och det är tydligt att det även hos oss finns karriärmöjligheter inom forskning och utveckling.

Hon menar att nästa steg är att höja utbildningsnivån hos cheferna. Nu när

sjuksköterskenivån har stärkts haltar det lite, eftersom så få av deras chefer har vetenskaplig kompetens.

Statuser höjs

Att bygga upp en vetenskaplig bas i kommunens äldreomsorg höjer statusen för alla medarbetare.

– Även vårdbiträden och undersköterskor kan komma med i forskningsprojekt. Det är ganska fantastiskt att de kan gå ut och säga att på deras boende får man delta i forskningsarbete, säger Karina Bodin.

Förhoppningen är att det här ska göra arbetsplatserna mer attraktiva och leda till att kompetensen höjs även på lägre nivåer. Målet är att alla anställda ska ha lägst undersköterskeutbildning.

Ur universitetets perspektiv har dörarna öppnats till en ny forskningsarena, som inte var självklar tidigare.

– Då kunde man ha idéer om sådant som skulle vara intressant att de forskade på, men när vi ringde universitetet blev svaret att de tyvärr inte har tid, säger Karina Bodin.

Nu plockas intressanta uppslag upp på ett annat sätt. Och för att föra ut forskningsresultat om äldre och åldrande i praktisk handling ordnar numera universitetet stora konferenser på det temat. Intresset från kommunanställda i hela Sveri-

ge är mycket stort och flera hundra brukar delta, berättar Britt-Marie Jacobsson.

Fast struktur

Alla är de förvånade över hur snabbt den nya samverkan har satt sig. Ett bidragande skäl kan vara att de från början gav den en fast struktur, med stor tydlighet i allt från kvalitetskriterierna, där varje befattnings exakta uppgifter anges, till de tvärgrupper som tillsammans styr samverkan.

I ett övergripande team som träffas regelbundet sitter lektorerna, adjunkterna och tre huvudhandledare, tillsammans med Ingrid Berglin-Eriksson. På så vis finns insynen från alla parter och saker hamnar inte mellan stolarna. Ingrid Berglin-Eriksson arbetar samtidigt hela tiden via huvudhandledarna och alla chefer för att föra ut det nya. Alla har varit med på banan och privata entreprenörer har i sina avtal att delta på samma sätt som kommunen.

– Vi har haft ett bra klimat och alla har tagit in det här. Annars hade det aldrig gått, säger hon.

Nu hoppas man på fortsatta anslag i budgeten så att kompetenshöjningen kan fortsätta.

– Det skulle se väldigt konstigt ut om man tog bort anslagen nu. Det vågar man nog inte, säger Ingrid Berglin-Eriksson.

Chefer & Ledare

i världen

Vill du prenumerera på tidskriften Chefer och Ledare i världen?

Kontakta: Malin Larsson
Storgatan 42, 302 43 Halmstad

Via mail:
malin.larsson@regionhalland.se